

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2019 m. gegužės 3 d.
(OR. en)

8801/1/19
REV 1

SPORT 50

PRANEŠIMAS

---

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Dalykas: Didinti vaikų ir jaunuolių dalyvavimą sporto veikloje XXI amžiaus Europoje
– Politiniai debatai

Po konsultacijų su Sporto darbo grupe pirmininkaujanti valstybė narė parengė diskusijoms skirtą dokumentą; jis išdėstytas priede ir juo bus remiamasi politiniuose debatuose, įvyksiančiuose 2019 m. gegužės 22–23 d. Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybos posėdyje.

Didinti vaikų ir jaunuolių dalyvavimą sporto veikloje XXI amžiaus Europoje

Sportavimas teikia įvairiapusės naudos tiek pačiam asmeniui, tiek visuomenei ir ši nauda yra gerai įrodyta dokumentais. Vis dėlto statistiniai duomenys rodo, kad nors padėtis valstybėse narėse skiriasi, apskritai ***noras sportuoti Europos Sąjungoje mažėja***. Beveik ketvirtadalis visų Europos jaunuolių (15–24 metų amžiaus grupės) iš viso neužsiima jokių sportu ir nesimankština, o nuo 2009 m. iki 2017 m. šis nedalyvavimo mastas padidėjo 7 procentiniais punktais¹. Vaikų ir jaunuolių nenorą užsiimti aktyvia sporto veikla įtakoja daug veiksnių. Šiame dokumente apsvarstyti keli iš jų, be kita ko, siekiant suprasti, kokį poveikį dabartinės tendencijos gali turėti dalyvavimui sporto veikloje XXI amžiuje.

Visų pirma, ***konkurencija „laisvalaikio rinkoje“*** siekiant daryti įtaką vaikų ir jaunuolių laisvalaikio leidimo būdai gali būti didžiulė, ypač atsižvelgiant į pramogų sektoriaus, ypač jo skaitmeninės dalies, daromą spaudimą. Dėl technologinės pažangos ir atitinkamai plačiajuosčio ryšio spartos padidėjo sujungiamumas, dėl to padidėjo namuose leidžiamo laisvalaikio (pvz., žaidžiant kompiuterinius žaidimus, žiūrint audiovizualinį turinį ir (arba) interaktyviai jame dalyvaujant) patrauklumas ir galima tikėtis, kad šis laisvo laiko leidimo būdas ateityje bus dar labiau viliojantis². Technologijos taip pat gali pasiūlyti vaikams ir jaunuoliams naujų laisvalaikio leidimo būdų (pvz., sporto varžybų stebėjimas) ir praturtinti jų įprasto laisvalaikio leidimo patirtį, kaip yra ir įvairių dalyvavimo kultūriniame gyvenime formų (pvz., kinas, gyvi pasirodymai, kultūros paveldo vietovės), kurios tarp jaunuolių ES yra populiarios, atveju³.

---

¹ Specialūs „Eurobarometro“ tyrimai Nr. 334 (2010) ir Nr. 472 (2018) dėl sporto ir fizinio aktyvumo.

² López Sintas, J., Rojas de Francisco, L., & García Álvarez, E. (2017). Home-based digital leisure: Doing the same leisure activities, but digital. Cogent Social Sciences, <http://dx.doi.org/10.1080/23311886.2017.1309741>

³ Eurostatas (2017 m.). Statistiniai duomenys kultūros srityje „Dalyvavimas kultūriniame gyvenime priklausomai nuo socioekonominės padėties“.

O *sportas toliau siūlo „analoginę“ patirtį*, kurios patrauklumas priklauso nuo sporto bazės turėjimo, prieinamumo bei kokybės ir nuo socialinių ryšių su komandos draugais ir atitinkamais sporto darbuotojais. Papildytos realybės technologijos ateityje gali turėti potencialo kurti naujas sporto šakas, apimančias ir fizinio aktyvumo komponentą, tačiau šiuo metu jų įtaka geriausiu atveju yra nereikšminga. Todėl, nors diversifikuota laisvalaikio veikla atlieka teigiamą vaidmenį vaikų ir jaunuolių asmeniniam tobulėjimui, yra pavojaus, kad XXI amžiuje sportas turės mažiau galimybių prie to prisidėti.

Be to, *išlaidos, kurių patiriama užsiimant koku nors sportu*, yra svarbus veiksnys, lemiantis dalyvavimo sporto veikloje lygius, neatsižvelgiant į asmenų amžių. Tai, koku mastu sporto klubai privalo reikalauti iš savo narių prisidėti prie kasdienės klubų veiklos ir net investicijų, užuot galėję pasinaudoti galimybe gauti viešąjį finansavimą ar užsitikrinti rėmimą privačiomis lėšomis, gali daryti įtaką asmens apsisprendimui pirmenybę teikti ne sportui, o kitiems laisvalaikio leidimo būdams. Tas pats pasakytina ir apie neorganizuoto sporto kontekstą, kai išlaidos yra svarbus veiksnys, nes paprastai visas išlaidas turi padengti pats asmuo.

Kalbant apie „sporto ekonomiką“, turi būti atsižvelgta ir į didėjančią *sporto komercializacijos*⁴ poveikį. Viena vertus, elitinis sportas sulaukia didžiulio atgarsio žiniasklaidoje. Tai ne tik generuoja pajamas, bet ir gali paskatinti žmones, ypač vaikus, pradėti sportuoti. Kita vertus, jei pernelyg daug dėmesio skiriama komerciniams aspektams, kai kurios sporto organizacijos gali būti labiau orientuotos į pelningą jaunų talentų „medžiojimą“ siekiant aukštesnių pakopų ir joms gali mažiau rūpėti sporto socialinės ir švietimo funkcijos⁵ užtikrinimas.

Finansinio solidarumo mechanizmai tarp elitinio ir mėgėjiško sporto yra vienas iš būdų stiprinti pastarojo galimybes skatinti aktyvų dalyvavimą sporto veikloje. Bet kuriuo atveju, atsižvelgiant į dabartines vystymosi tendencijas ir siekiant sustabdyti dalyvavimo sporto veikloje lygių smukimo tendencijas, būtina išanalizuoti elitinio ir mėgėjiško sporto darbotvarkių suderinimo ateityje būtinybę.

---

⁴ 2017 m. pasaulinės sporto renginių rinkos vertė siekė 91 mlrd. dolerių, ir tikėtina, kad 2017–2021 m. laikotarpiu jos bendras metinis augimo koeficientas bus 3,6 proc. per metus. Taip teigiama 2018 m. Jungtinių Tautų prekybos ir plėtros konferencijos dokumente „Konkurencijos klausimai, susiję su audiovizualinių teisių svarbiausiuose sporto renginiuose pardavimu“ (angl. UNCTAD (2018), *Competition issues in the sale of audiovisual rights for major sporting events*, pateikiamame adresu: <https://bit.ly/2PoJysq>

⁵ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 165 straipsnio 1 dalis.

Dar vienas klausimas, kurį reikia apsvarstyti šioje diskusijoje, yra susijęs su ***dabartinės vaikų ir jaunuolių kartos nuostatomis ir profiliu***, o konkrečiai – tai, kas juos motyvuoja sportuoti. Kokybiniai tyrimai rodo, kad vaikai ir paaugliai domisi sportu todėl, kad jis palengvina socialinį bendravimą ir paramą, padeda kontroliuoti svorį, o visų pirma teikia pasitenkinimą. Pastarasis teiginys ypač teisingas kontekste, kai nėra didelio spaudimo varžytis ir laimėti⁶.

Be to, nors akivaizdu, kad būtina atlikti daugiau sociologinių tyrimų, būsimos jaunuolių kartos kartais apibūdinamos kaip turinčios polinkį ne tik į nusistovėjusias, bet ir naujas sporto šakas⁷. Šiame kontekste svarbu suprasti, koku mastu Europos vidaus sporto rinka iš tiesų yra atvira naujiems sporto srities dalyviams, siekiant padidinti turimas galimybes įtikinti būsimas jaunuolių kartas būti aktyvesnes.

Žinoma, didelė dalis diskusijų taip pat turėtų būti skirta demografinėms grupėms, kurios tradiciškai menkai dalyvauja sporto veikloje, ir šiuo atveju pirmiausia išsiskiria ***mergaitės ir merginos***, taip pat ***neįgalieji***. Veiksmais, kurių būtų imtasi tiek ES, tiek valstybių narių lygmenimis, ypač daug dėmesio skiriant minėtoms grupėms, galėtų būti užtikrinta, kad būsimos jaunųjų europiečių kartos būtų aktyvesnės.

---

⁶ Allender, S. et al. (2006), Understanding participation in sport and physical activity among children and adults: a review of qualitative studies. Health Education Research, Vol. 21, no. 6, pp. 826-835

⁷ 2018 m. ataskaita „Keisti žaidimo taisyklės: kaip Z karta keičia sportą, vartojimą ir rėmimą“ (angl. *Changing the game: How gen Z is redefining sports, consumption & sponsorship* (2018). Ataskaita pateikiama [čia](#).

Ministrų prašoma pareikšti savo nuomonę dėl šiame dokumente išdėstytų elementų; tokia nuomonė būtų naudinga keičiantis gerosios praktikos pavyzdžiais ir ieškant galimų politinių sprendimų, kurie padėtų užtikrinti, kad Europos jaunimas geriau suprastų sporto naudą ir daugiau dalyvautų sporto veikloje. Toliau išdėstyti klausimai buvo suformuluoti siekiant vyksiančias diskusijas nukreipti tinkama linkme.

1. Kaip valdžios institucijos ir sporto sąjūdis gali bendradarbiauti ES ir valstybių narių lygmenimis siekiant didinti sporto veikloje dalyvaujančių vaikų ir jaunuolių skaičių?
2. Kokių priemonių galima imtis ES lygmeniu, kad būtų sustiprinti elitinio ir mėgėjiško sporto ryšiai siekiant geriau paremti sporto socialinę ir švietimo funkciją?